

פְּרִשֵׁת כִּי תִשָּׂא (דף קפו ע"א - דף קעד ע"ב)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי אָבָא וְרַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מְטַבְּרִיהָ לְצַפּוּרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהָיָה בָּא, וְרַבִּי חִיָּיא עִמּוֹ. אָמַר רַבִּי אָבָא, וְדַאי שְׁנִשְׁתַּתֵּף עִם הַשְּׂכִינָה. חָכוּ לָהֶם עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֲלֵיהֶם. כִּינֵן שֶׁהִגִּיעוּ אֲלֵיהֶם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי כָּתוּב עֵינֵי ה' אֶל צְדִיקִים וְאֲזַנָּיו אֶל שׁוֹעֲתִם. פְּסוּק זֶה הֵנוּ קָשָׁה וְכו'.

בֵּא וְרָאָה, הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אֵינן הַבְּרָכָה שְׁלֹמֵעֵלָה שׁוֹרָה עַל דְּבַר שְׁנִמְנָה. וְאִם תֵּאמַר, אֵיךְ יִשְׂרָאֵל נִמְנָו? אֲלֵא כִּפּוּר נָטַל מֵהֶם, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהַחֲשֹׁבוֹן לֹא הָיָה עַד שֶׁכָּנְסוּ אֶת כָּל אוֹתוֹ הַכִּפּוּר וְעָלָה לַחֲשֹׁבוֹן. וּבְרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת הַמִּנְיָן שֶׁל אוֹתוֹ הַכִּפּוּר, וְאַחַר כֵּן חוֹזְרִים וּמְבָרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל. נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים בְּרֵאשׁוֹנָה וּבְסוּף, וְלֹא עוֹלָה בָּהֶם הַמּוֹת.

לָמָּה הַמּוֹת עוֹלָה בְּמִנְיָן? אֲלֵא בְּשִׁבִיל שֶׁהַבְּרָכָה לֹא שׁוֹרָה בְּמִנְיָן. כִּינֵן שֶׁהִסְתַּלְּקָה בְּרָכָה, הֵצֵד הָאֲחֵר שׁוֹרָה עָלָיו וַיְכוּל לְהַנְיֹק. מִשׁוּם כֵּן נוֹטְלִים כִּפּוּר וּפְדִיּוֹן לְעֵלוֹת (מַעֲלִיָּהִם) עָלָיו מִנְיָן, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ וּנְתַבָּאָר.

רַעֲיָא מֵהִימְנָא

מִצְוָה לְתַתּ מַחֲצִית הַשְּׁקָל בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ. רֹעֵה הַנְּאֻמָּן מַה זֶה מַחֲצִית הַשְּׁקָל? זֶהוּ כְּמוֹ חֲצִי הַהֵינָן, וְזוֹ ו', מִמְּצַע בֵּין שְׁתֵּי הַהֵי"ן. אֲבָן לְשִׁקְל בָּהּ, זוֹ י'. עֲשָׂרִים גְּרָה הַשְּׁקָל - זוֹ יו"ד. הָעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה - זֶה הָעֵמוּד הָאֲמֻצָּעִי, לֹא יִרְבֶּה עַל י'. וְכֵן נֶאֱמַר בְּסִפּוּר יִצִּירָה, עֲשׂוּר סְפִירוֹת בְּלִמָּה, עֲשׂוּר וְלֹא אֶחָד עֲשׂוּר. וְהִדֵּל לֹא יִמְעִיט - זֶה צְדִיק, לֹא יִמְעִיט מִעֲשׂוּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עֲשׂוּר וְלֹא תִשַׁע. מִמַּחֲצִית הַשְּׁקָל - שֶׁהוּא י'. (מַחֲצִית הַשְּׁקָל עֲשׂוּר הוּא).

אָמַר לוֹ רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, (מִלֵּאָף) אֶתָּה בְּשָׁמַיִם, אֶהוּב אֶתָּה מִרְבוּנָךְ, אֵינן תְּמִיָּהָה בְּכָל אוֹתָם דְּבָרִים נִכְבְּדִים שִׁיִּצְאוּ מִפִּיךָ, שֶׁהָרִי מִי שֶׁהוּא מְלַךְ אוֹ בֶן הַמְּלָךְ, אֵינן תְּמִיָּהָה שִׁיעֲלוּ מִרְגְּלוֹת בְּשִׁלְחָנוּ, מְלֵאוֹת סְגֻלוֹת, מְלֵאוֹת אוֹרוֹת. לְאָדָם אַחַר זוֹהֵי תְּמִיָּהָה. אָמַר לוֹ,

ברוך אתה הרוצה הנאמן, משם ואילך אמר אתה, שהרי עליונים ותחתונים ירדו לשמע ממך. אמר לו, השלם דבורך. אמר לו, אין כעת לומר יותר, אמר אתה עד פעם אחרת.

פְּתַח הרוצה הנאמן, מצוה אחר זו לקדש את החדש, משום שהכלה הקדושה היא כלה שמתקדשת על פי בית דין, שהוא גבורה, משום ששם לויים, שנאמר בהם וקדשת את הלויים. ואחר שנראית הלבנה שיאותו לאורה, מברך עליה: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר במאמרו ברא שחקים, וברוח פיו כל צבאם. ובמי מתקדשת ומתברכת? בתפארת, משום שהיא עטרת תפארת לעמוסי **בְּטוֹן**. (עד כאן רעיא מהימנא)

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים ירד הלילה. ישבו. עד שהיו יושבים התחיל הבקר להאיר. (אמרו, נקים ונלך) קמו והלכו. אמר רבי חייא, ראה את פני המזרח שמאירים. עכשו כל אותם בני המזרח של הרי האור משתחווים לאור הזה שמאיר במקום השמש טרם שיצא ועובדים אותו, שהרי כיון שיצא השמש, כמה הם שעובדים לשמש. ואלה הם שעובדים לאור הזה, וקוראים לאור הזה: אלהי המרגלית המאירה. ושבועתם היא באל"ה המרגלית המאירה.

ואם תאמר שעבודה זו היא לחנם – מימים ראשונים הקדמונים ידעו בה חכמה. בזמן שהשמש מאיר, טרם שיצא, אותו המנה המפקד על השמש יוצא, והאותיות הקדושות של השם העליון רשומות על ראשו (של השמש), ובכח אותן האותיות פותח את כל חלונות השמים, ומכה בהם ועובר. ואותו מנה נכנס לתוך אותו הזהר שמאיר סביב השמש, ושם נמצא, עד שיצא השמש ומתפשט בעולם.

ואותו המנה מפקד על הזהב ועל מרגליות אדמות, והם עובדים אל אותו הדיוקן של שם, ובנקודות וסימנים שיִרְשׁוּ מהראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש למצא מקומות של זהב ומרגליות. אמר רבי יוסי, עד כמה יהיו עבודות רבות אלו בעולם, שהרי שקר אין לו עמודים לתמיכה?

פְּתַח אחר (רבי חייא) ואמר, (משלי יב) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. בא וראה, אלו כל בני העולם היו עובדים לשקר

– הִיָּה כֵּן, אֲבָל הָאֹר הִזָּה וְהִזָּהר שְׁמַאִיר וְדַאי הוּא אֲמַת. כּוֹכְבֵי רוּם הִרְקִיעַ הֵם אֲמַת. אִם בְּטַפְשׁוֹתֵם וְחִסְרוֹן דַּעְתָּם הֵם אוֹמְרִים וְקוֹרְאִים לָהֶם אֱלֹהִים, לֹא צָרִיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַלּוֹת אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו מִהָעוֹלָם. אֲבָל לַעֲתִיד לָבֵא לֹא יִכְלוּ הַכּוֹכְבִים וְהָאוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. אֲבָל מִי יִתְכַּלֶּה? אוֹתָם שְׁעוּבָדִים לָהֶם.

וְהַפְּסוּק הִזָּה הוּא כֵּן. שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד – אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שְׁפַת אֲמַת, (דברים ו) ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְהַכֹּל הוּא אֲמַת וְסוּד הָאֲמַת. וּמְסִימִים, ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲמַת. וְזוֹהִי שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד.

וְעַד אֲרֻגִיעָה, וְעַד רָגַע הִיָּה צָרִיךְ לַהֲיִיֹּת! מַה זֶה אֲרֻגִיעָה? אֵלֵא עַד כַּמָּה יִהְיֶה קִיּוּמָם בְּעוֹלָם? עַד לַעֲתִיד לָבֵא, וְתִהְיֶה לִי מְנוּחָה מִהָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה שְׁעָלָיו. וּבְזִמְנֵי שְׁאֲרֻגִיעָה, תִּתְכַּלֶּה לְשׁוֹן שְׁקָר, אוֹתָם שְׁקוֹרְאִים אֱלֹהִים לְמִי שְׁאִינוּ אֱלֹהִים. אֲבָל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׁפַת אֲמַת, כָּתוּב בָּהֶם (ישעיה מג) עַם זֶה יִצְרִיתִי לִי תִהְלִיתִי יְסַפְרוּ.

נִזְכַּרְתִּי פַּעַם אַחַת שֶׁהֵייתִי הוֹלֵךְ עִם רַבִּי אֶלְעָזָר, פָּגַשׁ בּוֹ הַגְּמוּן. אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אַתָּה מְפִיר אֶת תּוֹרַת הַיְהוּדִים? אָמַר לוֹ, מְפִיר. אָמַר לוֹ, הַאִינְכֶם אוֹמְרִים שְׁאַמוּנַתְכֶם אֲמַת וְתוֹרַתְכֶם אֲמַת, וְאֵנּוּ שְׁאַמוּנַתְנוּ שְׁקָר וְתוֹרַתְנוּ שְׁקָר?! וְהִרִי כָּתוּב, שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד וְעַד אֲרֻגִיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר? אֵנּוּ מִימֹת הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּמַלְכוּת וְלֹא סָרָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים דּוֹר אַחַר דּוֹר, תִּכּוֹן לַעֲד וְדַאי. וְאַתָּם מַעֲט הִיָּה לָכֶם בְּמַלְכוּת, וּמִיד סָרָה מִכֶּם, וְהַפְּסוּק הַתְּקִים בָּכֶם שְׁכָתוּב וְעַד אֲרֻגִיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר.

אָמַר לוֹ, אֲנִי רוֹאֶה בְּךָ שְׁאַתָּה חָכֵם בַּתּוֹרָה. תִּפַּח רוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ. אֵלֹהֵי אָמַר הַכָּתוּב שְׁפַת אֲמַת כּוֹנֵנָת לַעֲד – הִיָּה כְּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ. אֲבָל לֹא כָּתוּב אֵלֵא תִכּוֹן, עֲתִידָה שְׁפַת אֲמַת שְׁתִּכּוֹן מַה שְׁאִין כֵּן עֲכָשׁוּ, שְׁעַכְשׁוּ שְׁפַת שְׁקָר עוֹמְדָת, וְשְׁפַת אֲמַת שׁוֹכְבָת לַעֲפָר, וּבְאֹתוֹ זִמְנֵי שֶׁל אֲמַת תַּעֲמֹד עַל קִיּוּמָהּ וּמִתּוֹךְ אַרְצָה תִצְמַח, אֲזִי שְׁפַת אֲמַת תִּכּוֹן לַעֲד וְגו'.

אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַגְּמוּן, אֲשֶׁרִיךְ, וְאֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִוְרְשִׁים תּוֹרַת אֲמַת! אַחַר יָמִים שְׁמַעְתִּי שֶׁהַתְּגִיר. הִלְכוּ, הִגִּיעוּ לְשָׂדֶה אַחַת וְהִתְפַּלְלוּ תְּפִלָּתָם. כִּיּוֹן שֶׁהִתְפַּלְלוּ תְּפִלָּתָם, אָמְרוּ, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה נִתְחַבֵּר בְּשִׁכְיָנָה, וְנִלְךְ וְנִתְעַסַּק בַּתּוֹרָה.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (ישעיה מא) הֵן יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים כֶּךָ וְגו'.
עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת
שְׂאֵמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי הָאֱמֶת, וְיִשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהֶם כְּמָה רְעוֹת
בְּגִלוּתָם. וְאַלְמָלָא כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂמַחְכִּים וְרוֹאִים שְׂכַתוּבִים
בַּתּוֹרָה, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲמֹד וּלְסַבֵּל אֶת הַגְּלוּת.

אָבִי הוֹלְכִים לְבֵית מְדַרְשׁוֹת, פּוֹתְחִים סְפָרִים, וְרוֹאִים כָּל אוֹתָן
טוֹבוֹת שְׂמַחְכִּים, וְרוֹאִים שְׂכַתוּבִים בַּתּוֹרָה שֶׁהִבְטִיחַ לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם, וּמִתְנַחֲמִים בְּגִלוּתָם, וּשְׂאֵר הָעַמִּים
מְחַרְפִּים וּמְגַדְפִּים אוֹתָם וְאוֹמְרִים: אֵיךְ אֱלֹהֵיכֶם? אֵיךְ אוֹתָן טוֹבוֹת
שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂמַעְתָּדוֹת לָכֶם, וְכִי כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ יִתְבַּיְשׁוּ מִכֶּם?

זְהוּ שְׂכַתוּב, (שם סו) שְׂמַעוּ דְבַר ה' הַחֲרָדִים אֵל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אַחֲיֶכֶם
שְׂנֵאֵיכֶם וְגו'. מַה זֶה הַחֲרָדִים אֵל דְּבָרוֹ? אֵלּוֹ שְׂסָבְלוּ כְּמָה רְעוֹת,
כְּמָה שְׂמוֹעוֹת שְׂמַעוּ אֱלֹהֵי עַל אֱלֹהֵי וְאַחֵר אֱלֹהֵי וְחָרְדוּ עֲלֵיהֶן,
כְּמוֹ שְׂנֵאֵמַר (ירמיה ל) כִּי וְגו' קוֹל חֲרָדָה שְׂמַעְנוּ פַּחַד וְאֵין שְׁלוֹם וְגו'.
אוֹתָם חֲרָדִים תָּמִיד אֵל דְּבָרוֹ כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה הַדִּין.

אָמְרוּ אַחֲיֶכֶם שְׂנֵאֵיכֶם – אֱלֹהֵי הֵם אַחֲיֶכֶם בְּנֵי עֶשׂוֹ. מְנַדִּיכֶם – כְּמוֹ
שְׂנֵאֵמַר (איכה ד) סוּרוּ טָמֵא קְרָאוּ לְמוֹ. שְׂאֵין עִם שְׂמַבְזִים אוֹתָם
בְּפָנִים וְרוֹקְקִים בְּפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בְּנֵי אָדוֹם, וְכֹלָם אוֹמְרִים שְׂטֵמָאִים
כְּמוֹ נְדָה, וְזֵהוּ מְנַדִּיכֶם. לְמַעַן שְׂמִי יִכְבַּד ה', אָנוּ (שְׂאוֹמְרִים) בְּנֵי אֵל חַי,
שְׂבָנוּ יִתְכַבַּד שְׂמוֹ, אָנוּ שׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵי אוֹתוֹ שְׂנֵקְרָא
גְּדוֹל, (בראשית כז) עֶשׂוֹ בְּנוֹ הַגְּדֹל. וּבִשְׁם הַזֶּה נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
גְּדוֹל, (תהלים קמה) גְּדוֹל ה' וּמְהִלֵּל מְאֹד. אָנוּ בְּנֵי הַגְּדוֹל, וְהוּא גְּדוֹל.
וְדַאי לְמַעַן שְׂמִי יִכְבַּד ה'.

אָבִי אַתֶּם קְטַנִּים מְהֵכֵל, כְּתוּב יַעֲקֹב בָּנָה הַקָּטָן, אֵיךְ אֱלֹהֵיכֶם? אֵיךְ
אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂיִתְבַּיְשׁוּ כָּל הָעַמִּים מִשְׂמַחְתְּכֶם? מִי יִתֵּן וְנִרְאֶה
כְּשֶׁמַּחְתְּכֶם כְּמוֹ שְׂאֵתָם אוֹמְרִים, וְהֵם יִבְשׁוּ, (רוח הקדוש אומר וְהֵם יִבְשׁוּ)
(עוד, כמי) כְּמִי שְׂתוֹלָה קָלְלָתוֹ בְּאַחֵר, מִשׁוֹם שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂאֵזוּ יִבְשׁוּ
וַיִּכְלְמוּ, וּמִשׁוֹם כֶּךָ רוּחַ הַקְּדוֹשׁ הֵיטָה אוֹמְרֵת הַדְּבָר כֶּךָ, וְעַל זֶה הֵן
יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים כֶּךָ. מִי הֵם כָּל הַנְּחָרִים כֶּךָ? אֱלֹהֵי שְׂחֻזְקוֹ
אֶת נַחֲרֵיהֶם בְּרָגְזוֹ עֲלֵיךְ בְּגִלוּת הַזֹּו. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִבְשׁוּ וַיִּכְלְמוּ מְכָל
הַטוֹבוֹת שְׂיִירָאוּ אֶצֶל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רבי חייא, כִּף זֶה וּדְאֵי, אֲבָל רְאִינוּ וְכִף רְאוּ גְבוּרֵי הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי הַגָּלוּת נִמְשַׁכֶּת וְעֵדִין בֶּן דָּוִד לֹא בָא. אָמַר רבי יוסי, וְכֹל זֶה כִּף הוּא, אֲבָל מִי עָשָׂה שִׁיסְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַגָּלוּת הַזֹּאת? כָּל אוֹתָן הַבְּטָחוֹת שֶׁהִבְטִיחַ לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי זֶה נִתְבָּאֵר, שֶׁנִּכְנָסִים לְבֵתִי כְּנִסְיוֹת וְלִבֵּיתִי מִדְּרָשׁוֹת וְרוּאִים כָּל אוֹתָן נִחְמָוֹת, וְשִׁמְחִים בְּלִבָּם לִסְבֹּל אֶת כָּל מָה שִׁיבֵא עֲלֵיהֶם, וְלוֹלֵא זֶה לֹא יִכְלוּ לִסְבֹּל.

אָמַר רבי חייא, וּדְאֵי כִּף הוּא, וְהַכֹּל תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה. וְאִם תֵּאמַר שִׁיכּוֹלִים עֲכָשׁוּ לְעוֹרֵר תִּשׁוּבָה כָּלֵם כְּאֶחָד – לֹא יִכּוֹלִים! מָה הַטַּעַם לֹא יִכּוֹלִים? מִשּׁוּם שִׁכְתוּב, (דְּבָרִים ל) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֵיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וְכִתּוּב וְהִשְׁבַּתְ אֶל לִבְכָּךְ בְּכֹל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ וְגו'. וְכִתּוּב וְשִׁבַּת עַד ה' אֲלֵהֶיךָ וְגו'. וְאִז (שם) אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בַּקְּצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו'. וְעַד שֶׁכָּל אוֹתָם דְּבָרִים לֹא יִתְקַיְמוּ, לֹא יִכּוֹלִים לְעוֹרֵר תִּשׁוּבָה מֵהֶם.

אָמַר רבי יוסי, כַּמָּה הִסְתַּרְתָּ כָּל הַדְּרָכִים וְהִשְׁבִּילִים מִכָּל בְּנֵי הַגָּלוּת וְלֹא הִשְׁאֲרַתְ לָהֶם פֶּתַח וְנִחַן פֶּה. אִם כִּף, שִׁיְהִיו כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּכֹל דוֹר וְדוֹר – שֶׁלֹּא יִסְבְּלוּ גְלוּת וְלֹא שָׁכַר, וְיִצְאוּ (אם כִּף, יִהְיוּ כְּמוֹ שִׁיְהִיוּ בְּכֹל דוֹר וְדוֹר, יִסְבְּלוּ אֶת הַגָּלוּת וְלֹא יִצְאוּ) מִדִּין שֶׁל הַתּוֹרָה, וְיִתְעַרְבוּ בַּשָּׂאֵר הָעַמִּים.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בַּחֲבֻלֶיהָ וְגו'. מָה זֶה כְּמוֹ הָרָה? דֶּרֶךְ הוּא לְמַעֲבַרְתָּ שִׁיעֲבָרוּ עֲלֶיהָ תִּשְׁעָה חֲדָשִׁים שְׁלָמִים. וַיֵּשׁ בְּעוֹלָם כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁלֹּא עוֹבֵר עֲלֶיהָ אֶלָּא יוֹם אֶחָד אוֹ יוֹמִים מֵהַתְּשִׁיעִי, וְכָל הַצִּירִים וְהַחֲבָלִים שֶׁל הַמַּעֲבַרְתָּ הֵם בְּתִשְׁעִי. וְאִף עַל גֵּב שֶׁלֹּא עָבַר עֲלֶיהָ אֶלָּא רַק יוֹם אֶחָד, נִחְשָׁב עֲלֶיהָ כְּאִלּוּ עָבְרוּ כָּל הַתְּשִׁיעִי שְׁלָם. אִף כִּף יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שֶׁטַּעַמו טַעַם גְּלוּת – אִם יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, יִחְשָׁב עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ עָבְרוּ עֲלֵיהֶם כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שִׁכְתוּבִים בַּתּוֹרָה. כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁכַּמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִים עָבְרוּ עֲלֵיהֶם מִיּוֹם שֶׁהִתְחִילָה הַגְּלוּת.

אֲבָל מֵהוּ שִׁכְתוּב (דְּבָרִים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצָּאוּךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים – בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה רַחֲמָנוּת רַחַם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר הַזֶּה. לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן יַחֲדֵי וְאֶהֱבֵב אוֹתוֹ אֶהְבֵּת נַפְשׁוֹ, וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּתוֹ נִתֵּן אוֹתוֹ לְאִמּוֹ הַגְּבִירָה שֶׁתְּגַדֵּל אוֹתוֹ וְתִלְמַד אוֹתוֹ דְּרָכִים מִתְקַנּוֹת. פַּעַם אַחַת חָטָא לְאָבִיו, בֹּא אָבִיו וְהִלְקָה

אותו, ואחר כך עבר על חטאו. שב כמקדם ושוב חטא לאביו, והוציא אותו אביו מביתו ורגז עליו. יצא אותו בן מביתו.

ובמקום שילך בדרך אמת ויהיה צדיק כראוי כדי שישמע אביו המלך ותהיה עליו תשוקתו – מה עשה? אמר, הואיל ויצאתי מהיכל אבי, אעשה מכאן והלאה כל מה שאני רוצה. מה עשה? הלך להתחבר לזונות, והתלכלך בכללותו וטנפת עמן, ולא היה נמצא אלא עמן בחבור שלהן. כשהגבירה אמו פוקדת בכל יום על אותו הבן ויודעת שבנה התחבר עם הזונות וכל חברותו היתה עמה, מתחילה לבכות ולמרר על בנה.

יום אחד נכנס אליה המלך ורואה אותה בוכה. שואל אותה: על מה את בוכה? אמרה: ואיך לא אבכה, שהרי בננו מחוץ להיכל המלך? ולא די שאינו יושב בהיכל המלך, אלא שהוא יושב עם הזונות! מה יאמרו כל בני העולם – שבן המלך יושב בבית זונות! התחילה לבכות ולהתחנן למלך.

אמר המלך: בשבילך אחזיר אותו, ואת הערבה שלו. אמרה: הרי נדאי. אמר המלך: הואיל וכך הוא, לא צריך להחזירו ביום בגלוי, שבושה עבורנו ללכת בשבילו לבית זונות. ואם לא היה כמו זה שטנף את עצמו כך וחלל כבודי, הייתי אני וכל החילות שלי הולכים בשבילו בכמה כבוד ובכמה חצוצרות לפניו, בכמה כלי קרב מימינו ומשמאלו, עד שכל בני העולם יזדעזעו, וידעו כלם שהוא בן המלך. עכשו כיון שהוא טנף את עצמו וחלל את כבודי, הוא יחזר בסתר שלא יכירו בו. חזר למלך, ונתן אותו לאמו.

לַיָּמִים סרח כמקדם. מה עשה המלך? הוציא אותו ואת אמו עמו מתוך ההיכל ואמר: תלכו שניכם, ושניכם תסבלו את הגלות והמלקות שם. כיון ששניכם תסבלו כאחד, אזי אדע שבני ישוב כראוי.

כך ישראל, בני המלך הקדוש הם, הוריד אותם למצרים. ואם תאמר שבאותו זמן לא חטאו – הגזרה שגזר הקדוש ברוך הוא בכרית בין הבתרים היתה ראויה להתקיים, והקדוש ברוך הוא השגיח על שני דברים: אחד על אותו דבור שאמר אברהם (בראשית טז) במה אדע כי אירשנה, זוהי סבה ועלה. אבל עד שיצאו ממצרים לא היו גוי ולא היו ראויים כראוי.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה וְלִהְיוֹת שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְץ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. וְהַשׁוֹשְׁנָה שְׁמַעְלָה רִיחַ וּנְבַחְרָה מְכַל שְׂאֵר הַיְּרֻדִים שְׁבַעוֹלָם אֵינָה אֶלָּא אוֹתָהּ שְׁעוֹלָה בֵּין הַחוּחִים. וְזוֹ דֶרֶךְ כְּרֵאוֹי. וְלִכֵּן זָרַע שְׁבַעִים זִוגוֹת, שֶׁהֵיוּ שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, וְהַכְנִיסָם לְבֵין הַחוּחִים, וְאוֹתָם חוּחִים, מִיַּד שֶׁהֵיוּ הֵם שָׁם זִוגוֹת, הֶעֱלוּ עֲנַפִּים וְעֵלִים וְשָׁלְטוּ עַל הָעוֹלָם, וְאִז פָּרְחָה בִּינֵיהֶם הַשׁוֹשְׁנָה.

בִּיּוֹן שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא שׁוֹשְׁנָה וְלִלְקֹט אוֹתָהּ מִבִּינֵיהֶם, אִז יָבִישׁוּ הַחוּחִים וְנִזְרְקוּ וְהִתְכַּלּוּ וְלֹא נִחְשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעַה שֶׁהוֹלֵךְ לִלְקֹט אֶת הַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת וְלְהוֹצִיא בָנוּ בְּכוֹרוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן הֵלֶךְ הַמֶּלֶךְ בְּתוֹךְ כַּמָּה חִילוֹת גְּדוֹלִים וְשְׁלִיטִים עִם דְּגָלִים פְּרוּשִׁים, וְהוֹצִיא אֶת בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ בְּכַמָּה גְּבוּרוֹת, וְהִבִּיא אוֹתוֹ לְהִיכָלוֹ, וַיֵּשֶׁב הַרְבֵּה בְּבֵית הַמֶּלֶךְ.

בִּיּוֹן שְׁחָטָא לְאָבִיו, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְהִלְקָה אוֹתוֹ, שְׁכָתוּב וַיַּחַר אַף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגו'. סָרַח כְּמִקְדָם וּמֵרַד בְּאָבִיו, הוֹצִיא אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ. מָה עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל? רָאוּ שֶׁהָרִי הִתְפָּזְרוּ בְּכַבֵּל וְהִתְעַרְבוּ בְּעַמִּים, לְקַחוּ נָשִׁים נְכָרִיּוֹת וְהוֹלִידוּ מֵהֶם בָּנִים. עִם כָּל זֶה הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה הִיָּתָה אֶפְסוֹרְפוֹס עֲלֵיהֶם.

וְעַל שְׁעֵשָׂה כֶּף, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, הוֹאִיל וְזוֹ בּוֹשָׁה, אִז שְׂיָבֵא בְנֵי מַעֲצָמוֹ. הוֹאִיל וְחָלַל כְּבוֹדִי, לֹא רָאוֹי שְׂאֲנִי אֵלֶיךָ לְשֵׁם לְהוֹצִיא אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נְסִים וּגְבוּרוֹת כְּמִקְדָם. שָׁבוּ הֵם בְּלִי סִיּוּעַ שֶׁהֵיוּ רָאוּיִים לוֹ, בְּלִי נְסִים וְנִפְלְאוֹת, אֶלָּא כָּלֵם מִפְּזָרִים, כָּלֵם עֵינַיִם בְּעַנִּי, וְשָׁבוּ לְהִיכָל הַמֶּלֶךְ בְּבוֹשָׁה, וְהָאֵם הַקְּדוֹשָׁה עָרְבָה לָהֶם.

חֲטָאוּ כְּמִקְדָם. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? הוֹצִיא אֶת הַבֵּן הַזֶּה כְּמִקְדָם מִהִיכָלוֹ עִם אָמוֹ. אָמַר, מִכָּאֵן וְהִלְאָה הָאֵם וּבָנָה יִסְבְּלוּ כַּמָּה רַעוֹת כְּאָחֵד. זֶהוּ שְׁכָתוּב, (ישעיה ג) וּבִפְשַׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצָּאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. מָה זֶה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים? אֶלָּא זוֹ הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים, וְעַמָּה סָבְלוּ כָּל מָה שֶׁסָּבְלוּ בְּגִלוֹת.

וְאֵלָיו יַחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה – אֶפְלוּ רָעָה אַחַת אוֹ צַעַר אַחַד שְׂיַעֲבֹר עֲלֵיהֶם, יַחֲשֹׁב עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ סָבְלוּ הַכֹּל. (ואם לא יסתם הקץ) וְאִם לֹא – כְּשִׁיסְתִּים הַקֵּץ (הרע) וְכָל הַדְּרוֹת שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה,

שְׁכַתוֹב (ויקרא כה) לְצַמִּיתָת לְקַנְה אֶתוֹ לְדַרְתֵּיו. וְכָל זֶה, הַדְּבָר תְּלוּי בַתְּשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, וְדַאי כֶּךָ זֶה, וְעַל כֵּן נִמְשַׁכַת הַגְּלוּת.

אַבְל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל מַה שְּׂרָאָה (שֶׁהִפָּה) (שֶׁהִלָּקָה) לְיִשְׂרָאֵל – בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה. וּבְאַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה יַעֲשֶׂה לָהֶם נִסִּים וּנְקָמוֹת, שְׁכַתוֹב (ישעיה ב) וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מִי זֶה רֹאשׁ הַהָרִים? זֶה אַבְרָהָם הַזֶּקֶן, הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל, הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא רֹאשׁ, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, יִהְיֶה נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים, זֶה אַבְרָהָם הַזֶּקֶן, רֹאשׁוֹן לְשָׂר הַהָרִים, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צְרִיכָה לִהְיוֹת מְתַקְנֶת בְּיָמֶינָהּ.

וְנִשְׂא מַגְבְּעוֹת. צְרִיךְ לִהְיוֹת נִשְׂא מִן הַשְּׁלַחַן שְׁעוֹר שְׁנִקְרָא (שֶׁהוּא) זֶרֶת לְבָרֶךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֶהוּ וְנִשְׂא מַגְבְּעוֹת. מַה זֶה מַגְבְּעוֹת? אֵלָּא בִּינָה וּבֵין בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ, שְׁעוֹר הַזֶּרֶת הוּא. נִשְׂא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מַגְבְּעוֹת וְדַאי, וְעַל כֵּן הַטּוֹב שֶׁיִּהְיֶה לְבֵן הַכְּכוֹר הַזֶּה (יִשְׂרָאֵל) הוּא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.

אָמַר לוֹ, יִפָּה אָמַרְתָּ, שְׁפָסוּק זֶה וְדַאי כֶּךָ הוּא. בְּרֹאשׁ הַהָרִים – זֶה יָמֶינָהּ, אַבְרָהָם הַזֶּקֶן, שֶׁהוּא וְדַאי רֹאשׁ הַהָרִים. וְנִשְׂא מַגְבְּעוֹת – מִשְׁעוֹר הַגְּבְּעוֹת, שֶׁהֵם רְצוֹנוֹ. וְיִפָּה אָמַרְתָּ. וְנִהְרָו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם, מִי הוּא? אָמַר לוֹ, וְאֶפְלוּ נָשִׁים וּקְטָנִים וְהַשְּׂמֵשׁ שְׁעוֹבֵד עַל הַשְּׁלַחַן, אֵף עַל גַּב שְׂאִינוֹ אוֹכֵל, צְרִיךְ לְשַׁמַּע וְלוֹמַר אָמֵן. (לְהַרְיֵק בְּרָכָה לְכוֹס) שְׂלֵא יֹאמַר אָדָם: אֲנִי לֹא אֶכְלֵתִי, וְהוּאִיל וְלֹא הַצְּטַרְפְּתִי לְזִמּוֹן, אֲנִי לֹא אֶשְׁמַע וְלֹא אֶמַר אָמֵן. הַכֹּל חַיְבִים בּוֹ.

דְּבָר אַחַר וְנִהְרָו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם – אֵף עַל גַּב שְׂנֵשִׁים וּקְטָנִים פְּטוּרִים מִן הַמְצוּוֹת, בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה הַכֹּל חַיְבִים, וּבְלִבְד שִׁידְעוּ אֶת מִי מְבָרְכִים, וְזֶהוּ וְנִהְרָו אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. בָּא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּ. אָמַר, כִּמָּה יִפָּה דְּבָר זֶה וּמְתוּק לַחֲדָהּ.

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְדִיק, אִם אַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה הִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִמֶּשׁ, מַה זֶה הַר בֵּית ה' ? הֲיָה לוֹ לְכַתֵּב כֶּךָ: וְהָיָה אַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מַהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ה' ? אָמַר לוֹ, אַחֲרִית הַיָּמִים הוּא הָעֵץ שֶׁל הַכֹּל, מִרְאֲשׁוֹ וְעַד סוּפוֹ, שֶׁהוּא עֵץ טוֹב וְרַע. וּבָא הַפָּסוּק לְבָרַר בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וְהוּצִיא הַר בֵּית ה', זֶה טוֹב בְּלִי רַע. הַר בֵּית ה' וְדַאי שְׂאִין שָׁם חֶלֶק לְצַד הָאֲחֵר, שְׁהָרִי

נבחר הר בית ה' מתוך העץ, שהוא אחרית הימים. וזוהי כוס של ברכה, שהוא נכון בראש ההרים.

אמר רבי יוסי, אשרי הדרך הזו שזכינו לדבר הזה. אמר לו, ממי שמעת אותו? אמר לו, יום אחד הייתי הולך בדרך ושמעתי וראיתי את רב המנונא סבא (לרבי שמעון) שהיה דורש את הפסוק הזה לרב אחא. וכיון ששמעתי, שמחתי בו, ושמרתי אותו צרור בכנף לבושי שלא יסור ממני לעולמים. אמר לו, ודאי שדבר קדוש זה נאור מהמנורה הקדושה. אשרי הדור שעמודי העולם ותומכיו שורים בתוכו, ואם אתה צרור את הדבר הזה בקשר אחד שלא יסור ממך - אני אצור אותו בשלשים או בארבעים קשרים בכיסי שלא יסור ממני לעולמים.

על אותו דבר שהראה הקדוש ברוך הוא למשה, משום שאף על גב שישאל חטאו לפניו בכל דור ודור, לא רצה מי שיאמר עליהם לשון הרע. מנין לנו? מהושע, שכתוב (הושע א) תחלת דבר ה' בהושע. הרי בארו את הדבר. ועל כן היה מספר בני ישראל כחול הים וגו'. ומשום כך ברוך אותם בכמה ברכות, לחזר בתשובה ולהשיבם לאביהם שבשמים, ולא זו משם הקדוש ברוך הוא עד שמחל על חטאיהם והתנקו לפניו.

מה כתוב באלהיו? (מלכים א-יט) ויבא וישב תחת רתם אחד וגו'. אמר, רבון העולם, אשה אחת שלחת לישראל ודבורה שמה, שכתוב (שופטים ד) והיא יושבת תחת תמר דבורה. זהו רתם. והחזירתם למוטב, שכתוב (שם ה) עד שקמתי דבורה. ואני נכנסתי ביניהם, והכרזתי לפנייהם ולא יכלתי.

עד שהיה יושב, התגלה עליו הקדוש ברוך הוא. אמר לו, מה לך פה אלהיו? בראשונה היית מקטרג ומקנא על הברית, ומשראיתי בך שקנאת עלי באותה ברית, נטלתי אותה ברצונו של משה ונתתי לך, עד שמשה היה אומר, (במדבר כה) הנני נתן לו את בריתי שלום. עכשו שהוא שלך, אינו ראוי לך לקטרג עליו, היה לך להשאיר את קנאתך לי, כמו בראשונה שהיתה שלי, נתתי אותו לידי אחר ולא קטרגתי עליו.

מה לך פה. מה זה פה? ברית הקדש פה ה' היא. כיון שלא רצית להניח לי את פיה, יברא במקום של אותו הפה. שנינו, באותה

שְׁעָה הָעֶבְרָה מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ מִתְּנָה שְׁנַתָּן לוֹ מִשָּׁה. שְׁשָׁנִינוּ, מֵה שְׁכָתוּב (מלכים-א יט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח הָאֲכִילָה הִזְיָה וְגוֹ' עַד הֵר הָאֱלֹהִים חֲרַב – לְבַקֵּשׁ מִשָּׁם. וְכִי מִשָּׁם הָיָה מְבַקֵּשׁ? אֲלֵא לְבַקֵּשׁ כְּמִקְדָּם מֵאוֹתוֹ שְׁיִרֵשׁ בְּהֵר הָאֱלֹהִים אֶת הַבְּרִית הַזֹּה. פְּנִיחָס הוּא אֲלֵיהוּ, וְדַאי בְּדַרְגָּה אַחַת. אָמַר לוֹ מִשָּׁה, אֵינן אֶתָּה יְכוּל לְקַבֵּל מִמֶּנִּי, אֲלֵא לֶךְ לְתִינוּקוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמֵהֶם תִּרְוִיחַ וְהֵם יִתְּנוּ לְךָ. וְכֵךְ הוּא עֲשֵׂה.

בְּעֶסְקוֹ בְּמִתְיָקוֹת לְשׁוֹן הַזָּהָר וּבְאוֹר שֶׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה מְתוּקִים מְדַבֵּשׁ, מְתוּקִים וְדַאי, טַעְמוֹ וְרֵאוּ, בְּכָל אֱלֹה יִתְמַתְקוּ הַדִּינִים, וּמִמֶּשׁ יִתְהַפֵּךְ בְּרָגַע לְאִישׁ אַחַר בְּלֵב רַחֵב וְשִׂמְחָה, וּבִזְהָ מִמְתִּיק הַדִּינִים, וְכוּרַת וּמִשְׁבִּית הַקְּלָפוֹת, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא מִחֲצַדִּי חֲקֵלָא

וְהַעֲנִין דְּהַעוֹסְקִין בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה נִקְרָאִין מִחֲצַדִּי חֲקֵלָא שְׁקוֹצְרִין וּמְכַלִּין הַקּוֹצִים, אֶתָּה אַחֵי תִסְבֵּר שֶׁבְּלִמּוּד קְבֵלָה קוֹצְרִין הַקּוֹצִים, לֹא כֵן אַחֵי, אֲלֵא שְׁהַחִיּוֹת וְהָאוֹר וְהַדְּבָקוֹת וְהַשְּׂרָאוֹת הַשְּׂכִינָה וְנַעֲיִמוֹת עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת אוֹר הַתּוֹרָה וְהַיְחוּדִים וְהַמְּשֻׁכּוֹת נַעַם אוֹר חִיּוֹת זֵיו הַשְּׂכִינָה הוּא מִמֶּשׁ מִיָּתָהּ וּמּוֹת לְקְלָפוֹת מְקוּם חִיּוֹתוֹ שֶׁל זֶה הוּא מִמֶּשׁ מִיָּתָהּ שֶׁל זֶה וּמִחֲצַדִּי חֲקֵלָא הֵם עֲצָמָן הַקּוֹצִים הַסּוֹבְבִין אֶת הָאָדָם מִחֲשֻׁבוֹת רְעוֹת יֵשׁ מֵהֶם אֲסוּרִים בְּאֲסוּר לֹאוּ וְרִשְׁעֵי מִיִּקְרִי כְּגוֹן הַרְהוּר נֶאֱוָף בְּכוֹנָה שְׁזָה צְרִיף לְדַחוֹת בְּשִׁמְיָי יְדִים כִּי הוּא מִמֶּשׁ עוֹמֵד בְּעֵת הַהוּא בְּאֵשׁ שֶׁל גִּיהֵנָם וּנְפִשׁוֹ מְלַהֲטוֹת בְּאֵשׁ גִּיהֵנָם וְהֵם מְכֹאֲבֵי הַנֶּפֶשׁ וּבְעֵת מִיָּתָהּ יִרְגֵּשׁ הַכָּאֵב וְהַצֶּעַר אַף גּוֹף וּנְפִשׁ הַקְּטָנוֹת שֶׁלוֹ שְׁזָה עֵקֶר הַרְגֵּשׁ אָדָם בְּגִשְׁמֵי וַיִּזְכֵּר לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא מִמֶּשׁ נַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה לְקְלָפוֹת וְגוֹרָם שֶׁפַע לְשׁוֹנְאֵי הַשֵּׁם שֶׁהֵם אוֹיְבָיו וְשׁוֹנְאָיו גַּם כֵּן וְכָל זֶה יִתְרַבֵּה אֲצֵל הַנַּעֲרִים וְהַצִּעִירִים עַל יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה כִּי צְדִיק אֲמַת הַמְּזַכֵּף לֹא יָבֹא לוֹ כְּזֶה וְאִם עוֹבֵר בְּהֶרֶף עֵין תִּכְפֵּר נִהְפֵּךְ אֲצֵלוֹ לְאֵשׁ קְדוֹשׁ אוֹר וְדְבָקוֹת וְחִיּוֹת אֲלֵקוֹת.

אֲבָל אֲפֵלוּ סֵתָם מִחֲשֻׁבוֹת הַטּוֹרֶדֶת מִקְנָאת אִישׁ עַל רַעְהוֹ אוּ מְרֻשְׁעִים הַמְּחַבְּלִים הַמְּצַעֲרִים וּמְבַזִּים אוֹתוֹ וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ כָּל הַמְּחַשְׁבוֹת הַטּוֹרֶדֶת הֵם דִּינֵים הַשּׁוֹרִים עַל הָאָדָם וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבְפֶרֶט בְּעֶסְקוֹ בְּמִתְיָקוֹת לְשׁוֹן הַזָּהָר וּבְאוֹר שֶׁל סוּדוֹת הַתּוֹרָה מְתוּקִים מְדַבֵּשׁ, מְתוּקִים וְדַאי, טַעְמוֹ וְרֵאוּ, בְּכָל אֱלֹה יִתְמַתְקוּ הַדִּינִים, וּמִמֶּשׁ יִתְהַפֵּךְ בְּרָגַע לְאִישׁ אַחַר בְּלֵב רַחֵב וְשִׂמְחָה, וּבִזְהָ מִמְתִּיק הַדִּינִים, וְכוּרַת וּמִשְׁבִּית הַקְּלָפוֹת, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא מִחֲצַדִּי חֲקֵלָא.

(נוצַר חֲסֵד שְׁבִיל הַתּוֹרָה א' אוֹת י')